

LEGAL UPDATE

Microsoft moet erfgenamen toegang verlenen tot accounts van erflater

Datum: 25 februari 2022

In december 2021 heeft zowel de [rechtbank Amsterdam](#) als de [rechtbank Midden-Nederland](#) beslist op een verzoek van erfgenamen om toegang te verkrijgen tot de Microsoft-accounts van de erflater (o.a. het Hotmail-account). De erfgenamen waren genoodzaakt hierover te procederen, omdat zij niet zelf de beschikking hadden over de wachtwoorden van de accounts van erflater. Microsoft weigerde de toegang tot deze data te verschaffen, onder andere met een beroep op de rechten van derden die Microsoft op grond van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) dient te beschermen. In beide zaken oordeelde de rechtbank dat Microsoft de erfgenamen toegang moet verlenen tot deze accounts.

"Le mort saisit le vif"

De rechtbanken overwegen dat de erflater een overeenkomst met Microsoft heeft gesloten op grond waarvan Microsoft diensten inzake onder andere e-mail aan erflater heeft verleend. Op grond van artikel 4:182 lid 1 BW volgen de erfgenamen met het overlijden van de erflater hem van rechtswege op in zijn voor overgang vatbare rechten en in zijn bezit en houderschap (de saisine). De erfgenamen zijn daarmee ook gebonden aan de overeenkomsten die de erflater heeft gesloten. Dit geldt voor zowel de rechten als de plichten van de overeenkomst, nu deze op grond van artikel 6:249 BW overgaan op erfgenamen tenzij uit de wet of overeenkomst zelf iets anders voortvloeit.

Digitale data een goed?

De rechtbank Midden-Nederland overweegt ten eerste dat op grond van de saisine alle vererfbare vermogensbestanddelen die de erflater bezit overgaan op de erflater, onder algemene titel, zodat hiervoor geen levering vereist is. Volgens de rechtbank is onduidelijk of digitale data als goederen (zaken of vermogensrechten) kunnen worden aangemerkt. Uit de literatuur volgt dat digitale data niet als zaken in de zin van artikel 3:2 BW kunnen worden aangemerkt en dat de vermogensrechtelijke status van digitale data ook niet helder is, aldus de rechtbank. Om die reden kan volgens de rechtbank voor digitale data geen beroep worden gedaan op vererfbare vermogensbestanddelen, nu er door de wetgever nog geen regels zijn ontwikkeld over digitale nalatenschappen.

Overgang van de overeenkomst

Hoewel de motivering van het oordeel van de rechtbanken afwijkend is, oordelen de rechtbanken in beide zaken dat de overeenkomst die Microsoft met de erflater heeft gesloten op grond van de saisine overgaat op de erfgenamen en dat de erfgenamen op die grond recht hebben op toegang tot de accounts.

De rechtbank Amsterdam overweegt dat een overeenkomst een voor overgang vatbaar recht is in de zin van de saisine, tenzij de wet anders bepaalt of uit de overeenkomst zelf anders voortvloeit. Volgens de rechtbank is er in de wet geen uitzondering gemaakt op een overeenkomst zoals die van Microsoft (zoals bijvoorbeeld wel het geval is bij een arbeids- of huurovereenkomst). De AVG beperkt de vererfbaarheid ook niet, omdat de AVG niet van toepassing is op overleden personen. In de overeenkomst is evenmin iets bepaald over het overgaan van de overeenkomst. Volgens de rechtbank kan uit de strekking van een overeenkomst ook nog voortvloeien dat deze een (te) persoonlijk karakter heeft om te kunnen overgaan onder algemene titel, maar dat is door Microsoft niet aannemelijk gemaakt. Microsoft voerde daarnaast aan dat zij persoonsgegevens van derden in het e-mailaccount dienen te beschermen. Dit wordt door de rechter terzijde geschoven, omdat de erfgenamen met het oog op de afwikkeling van de nalatenschap een groot belang hebben bij spoedige toegang tot het e-mailaccount (opzeggen van abonnementen en dergelijke).

Omdat er in Nederland geen wettelijke regeling is voor digitale nalatenschappen, komt de rechtbank op basis van uitspraken van het Bundesgerichtshof (BGH) in Duitsland tot het oordeel dat de rechten van de erflater integraal overgaan op de erfgenamen en Microsoft toegang moet verschaffen tot alle data van erflater. In deze uitspraken van het BGH oordeelde het BGH dat de erfgenaam als rechtsopvolger onder algemene titel niet in een mindere positie mag worden gesteld dan de erflater en dat de aard van de overeenkomst zich daar niet tegen verzet, deze overeenkomst niet van (hoogst)persoonlijke aard is en dat de belangen van derden of de AVG dit evenmin anders maken.

De rechtbank Midden-Nederland overweegt dat een overeenkomst niet van rechtswege eindigt met het overlijden van de erflater, tenzij uit de overeenkomst zelf anders voortvloeit of sprake is van een situatie waarin de overeenkomst zelf ophoudt te bestaan. Volgens de rechtbank is van beide situaties geen sprake, zodat de erfgenamen in beginsel recht hebben op toegang tot het e-mailaccount. De rechtbank maakt vervolgens een afweging tussen het belang van de erfgenamen bij afgifte en het belang van Microsoft bij bescherming van rechten van derden op grond van de AVG. De rechtbank passeert het beroep van Microsoft hierop, omdat de AVG uitsluitend ziet op persoonsgegevens van levende personen. Volgens de rechtbank weegt het belang van de erfgenamen zwaarder dan dat van Microsoft. De rechtbank beperkt het recht op toegang tot het account evenwel tot de datum van overlijden van erflater, ter bescherming van de persoonsgegevens na het overlijden.

Rapport 'Data na de Dood – juridische aspecten van digitale nalatenschappen'

In opdracht van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is onderzoek gedaan naar de betekenis van de digitale nalatenschap, wetgeving die hierop van toepassing is, welke knelpunten nabestaanden ervaren en in hoeverre aanvulling of aanpassing van nationale wetgeving nodig is en of dat op Europees niveau moet gebeuren.

Het gebrek aan een specifieke wettelijke regeling over digitale nalatenschappen zorgt immers voor rechtsonzekerheid. Niet alleen voor de accounthouder die zeggenschap wil over wat er na de dood met zijn gegevens gebeurt, maar ook voor de nabestaanden. De onderzoekers hebben in het rapport oplossingen voorgesteld langs het (consumenten)overeenkomstenrecht, gegevensbeschermingsrecht en het inrichten van een zelfstandige wettelijke regeling. Het is nog de vraag of de wetgever dit zal oppakken. Tot die tijd zal de accounthouder er goed aan doen om een document met accounts, inlognamen en bijbehorende wachtwoorden te bewaren om zijn digitale nalatenschap veilig te stellen.

Wij zullen u op de hoogte houden van de ontwikkelingen.

Dit is een Legal Update van Elze 't Hart.

Voor meer informatie:

Elze 't Hart
+31 30 25 95 580
elzethart@vbk.nl